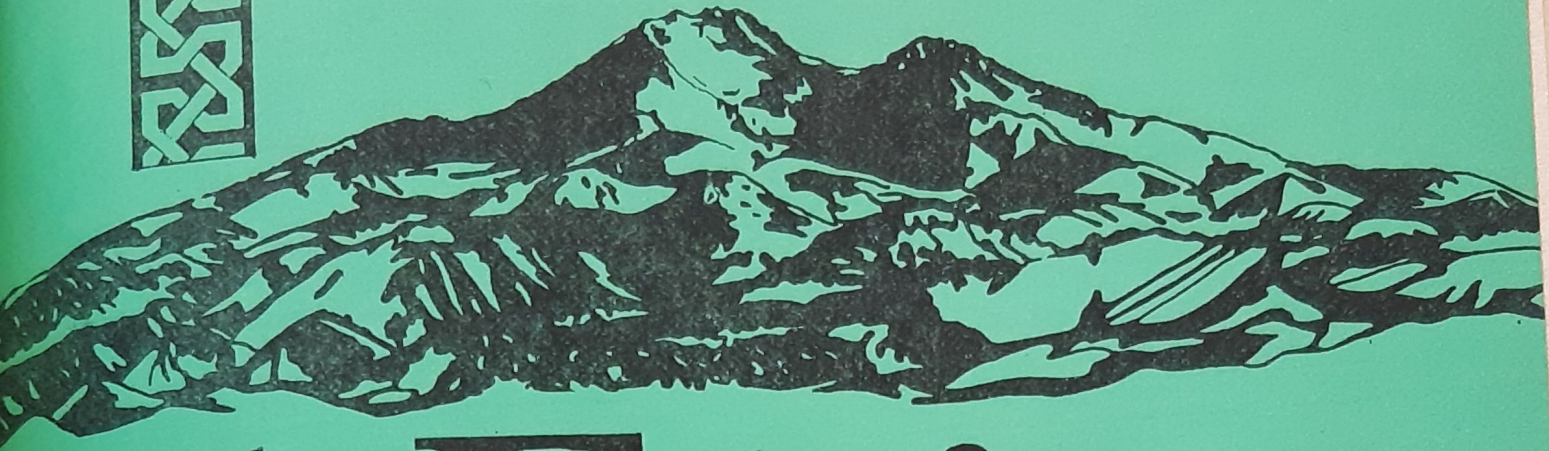

Erciyes

Aylık Fikir ve Sanat Dergisi

YIL 12 SAYI 139 FİATı 1500 TL. TEMMUZ 1989

Âşık Sefilî

Doğan KAYA

Sefili, aslen 93 muhâciri olan bir âiledendir. Âilesi 1877-1878 göç yılında Kars'ın bir köyünden kalkıp Sivas'ın Kanak köyüne gelmiştir. Tesbitlerimize göre Sefili, ömrünü Sivas'ta geçirmiştir. Bir ara XIX. yüzyılın güçlü âşıklarından Deliktaşlı Ruhsâtî (1835 - 1911)'nin yanına gelmiş, O'nunla deyişmeler yapmıştır.

Sivas ve civarındaki araştırmalarımıza göre Sefilî'nin XIX. yüzyılın ikinci yarısı ile XX. yüzyılın ilk çeyreğinde yaşadığını tahmin ediyoruz.

Sefili, Nakşibendi tarikatına bağlı, dini konulara ağırlık vermiş bir âşıktır. İrticali kuvvetli olup, muhtemelen saz çalmamıştır.

Sefilî'nin elimizde dört şiiri bulunmaktadır. Buraya kaydettiğimiz bu şiirlerden ilkinin Sivas'ın Baharözü köyünden olan ve 187 yılında kaybettığımız âşık Feryadi (Mustafa Çağıran)'den, ikincisini Sivas'ın Himmetfakı köyü nüfusuna kayıtlı Cemal Yıldırım'dan, üçüncüsünü Sivas'ın Maksutlu köyünden olan Hacı Ozan (Âşık Gafili)'dan ve nihayet dördüncüsünü yine Sivas'ın Kanak köyünden olan Fahrettin (Âşık Hafız)'dan derledim.

Deliktaşlı Âşık Ruhsatî'nin medhini duyan Sefili, Deliktaş'a gelir ve Ruhsatî'ye şunları söyler:

Hasmına hışmile bakarsın diye
Haşmetli kemâlin görmeye geldim
Ehl-i dilsin ağır kalkarsın diye
Eylenip yanında durmaya geldim
Ehl-i dil binâyı ırgalar himden
Kerpiç duvar tutmaz çeğilden çimden
Hangi tarikdensin izinin kimden
Sana bu suali sormaya geldim
Avcı idim bulamadım bir izi
Seyyah olup gezdim sahrâyı düzü
Sakın incitmiyek birbirimizi
Sana bu haberi vermeye geldim
Suçumuz çok hangi birine yanak
Birgün de ahrete ederik konak
Kendimiz Karşlı'dır köyümüz Kanak
Köyümüzü haber vermeye geldim
Hey ağalar son ki sözüme bakın
Engellik etmeyin aradan çıkın
Ben âşıkım diye kubarma sakın
Hususî meydana girmeye geldim
SEFİLİ sözünü söyler dikkatli
Her tarafa gider yol iki katlı
Tarik Nakşibendi pirim kuvvetli
Âşıklık davasın sürmeye geldim

Ruhsatî de Sefilî'ye cevap olarak;
«Leyl ü nehar derûnumda yanan ateştir benim
Eğer derdimi sorarsan cümleye baştır benim»
diye başlayan divanını söylemiştir.

Yalan gıybet söyler diller
Asla uslanmaz gafiller
Adam zemmeden câhiller
Bulur anıma neden sonra

Kimi gamda kimi demde
Yâreler sızılar emde
Münâfıklar cehennemde
Kalır amma neden sonra

Çalış sen ilmin işine
Düşme nefsinin peşine
Delinin aklı başına
Gelir amma neden sonra

Hazır nâzır şahlar şahı
İtiraz eyleme dahi
Herkes ettiği günahı
Bilir amma neden sonra

Erkân bilen çıkmaz izden
Edepli utanır sözden
Haklı hakkını haksızdan
Alır amma neden sonra

Melekü'l-mevt (değil) Arap
Gelir birgün verir şarap
SEFİLİ der dünyâ harap
Olur amma neden sonra

Bab-ı ihsanından mürüvvet eyle
El uzattır umum eşyâya beni
Bakma isyanıma merhamet eyle
Yetişir menzil-i alâya beni

Kün buyurdun her eşyâyı getirdin
Mevcudatı kemâline yetirdin
Yaptın arşı kürsi kendin bitirdin
Düşürdün tükenmez kavgaya beni

SEFİL'e çekmeye bunca dert verdin
Ne çekmeye sabır ne gayret verdin
Ne saltanat verdin ne devlet verdin
Getirdin bu fânî dünyaya beni

Çıkılmışın gurbete hasmın ararsın
Kesilir tâkatın fer yatar yâhu
Şeriattan tarikattan sorarsan
Tekmil yüreğimde pir yatar yâhu

Garip bülbül gül dalında olmazsa
Sarıp da gül benzimiz solmazsa
Eğer bir âdeme Allah vermezse
Ziyan uyanıktır kâr yatar yâhu

SEFİLİ serbest dur sıkılma derler
Kadrin bilmez yere sokulma derler
Her olur olmaz takılma derler
Kepenek altında er yatar yâhu